Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj VI. *V srédo 1. listopada 1848.* List 44.

Austrije zvezda.

Tiho je morje, pokojni valovi —
Austrija prosta se na-nje spustí;
V sredo veslajo prederzni sinovi,
Belo jo jadro slobodno derví.
V plahte vetrovi se černorumene
Vpirajo v Austrije vzdignjeni znak.
Jadrica mnogih narodov zverstene
Barvic se trojnih razvijajo v zrak.

Jasno nebo na vse kraje obzira,
Zvezde svetilne čez daljni obok —
Znamnje mornarju tihotniga mira,
Vgasne oblakov kipeči pritok.
Zbuda se v brezdnu pokopane tmine
Silne nevihte grozivni vihár,
Gromi potresajo neba višine,
Vžiga oblake bleskeči požár.

Burja pritisne — odterga zastave
Belorudečozelene obé;
Samka derží se zastava še Slave,
Glasno vihra nad serdito morjé;
Černi tak noč se, kot zadnjiga dneva
Svit bi zakrila za vekomaj tma,
V brezdno viharjev tam Austrija reva
Jadra v nesreče goljfiv'ga morja. —

Kerma odtergana — plahte razsnete —
Šibka vpogljiva drevesni trikom! —
Austrija kliče mornarje v sovete;
Splaši boječe prebližni razlom.
Móči krog čela naras jo že valni,
Mrazi v serce občutenje strahot.
Orel se vzdigne iz barke dvoglavni
Poje čez morje strašivni krokot.

Venec zelen ga iskat je poslala
Tje na brodiše v zaupanja kraj,
Kje še rešenje de bode spoznala,
Z vencam odkod kadar pride nazaj.
Bog vé, kdaj pride, — vihar zaderžuje
Čez silovitno morje mu zagon,
Mu perutnica preveč omaguje,
Žulil jo dolgo je sužnosti spon.

Malo potihne valovje, in žara
Bleskniga zopet se zjasni morje,
Milo obličje zasveti se Cara,
Oču nebeškimu zdiha želje.
Gôri, le gôri pomoč je rešivna,
Kjer je vsih krajev kraljevi Gospod.
Ljudstev obljuba je tvojih goljfivna,
Eden le zvest je — te rešil bo rod.

Tak govorila slovenska Sibila:
Krona bo tvoja visela na nit',
Družba služabnikov se razkropila,
Sedež prestola boš mogel pustit'.
Naroda — malo do zdaj ga cenili
Dedi so tvoji, pa bil jim je vdan —
Bodo sinovi te zgube rešili,
Peljal prijatel v prestolni bo stan.

Bliža spolnjenje se; dosti terpljenja
Mati tud njih je prestala krivic;
Dan bo obema zazoril rešenja
Zora zjasnila noč, mater temnic.
Z neba pa blagoslov prišel bo zmage,
Zmaga v slobodi, v pravici je mir;
Gôri je Bog, ki razdražene vrage,
Vkrotil bo tebi nevarní prepir.

Zopet raztegne se blisk čez nebesa,
Grom se sedmeri oglaša 'z noči;
Austrija trudniga iše očesa,
Zvezde nikjer je zagledati ni —
Kar iz oblakov grozivnih prikaže
V jugu rešivna se zvezda svitlà,
Austrija! jadraj za njo, se ne laže,
Ona te pelje 'z goljfivga morjà —
»Že môčen na morju
Ilirjan je bil,
K' se ladje tesat
Je Rimic vučil...«

Lovre Toman.

Lovske in ribške pravíce.

Vsak domorodec je dolžán, krive misli, kjer koli jih najde, razjasniti, posebno pa take, ktere so pravicam njegoviga bližnjiga škodljive, in iz kterih se utegne dostikrat hud pripír, nepokoj in boj vžgati in deželo ob ljubi mir pripraviti.

Nek pisatel v nemškim časopisu „Sloveniens Blatt" v Novim Mestu se v sostavku od lovskih pravíc pod nadpisam „Das Jagdrecht" v ti reči silno moti in to zmoto po deželi trosi, iz ktere zamorejo mnoge zmešnjave izvirati.

Torej sim za svojo dolžnost spoznal, imenovani sostavek nekoliko pretresti, de se resnica spozná in krive misli ljudstva odpravijo. De moje besede nimajo druziga naména, kakor resnico na dan spraviti, bo vsak bravec že lahko iz tega spoznal, kér nimam nikjer lovskih pra-

víc, torej ne govorím, kakor pri nas pravijo, za svojo mavho.

Imenovani sostavek pravi: „Lovska pravíca na ptuji zemlji je 7. dan kimovca nehala.“ To spričati, se vpíra pisavec na dve dozdevni reči, pervič: de so Cesar sklep deržavniga zbora poterdili, po kterim so podložne zemljiša svojih dolžnost odvezane, — drugič, de je deržavni zbor z večíno glasov sklenil, de so lovske pravíce odpravljene.

Ako bi bilo to, kar je gosp. pisavec ravno zdej rekel, gotova resnica, bi se mu nihče ne mogel zoperstaviti. Kdor pa patent deržavniga zbora na tanjko bêre, kteriga so presvitli Cesar s svojimi ministri 7. kimovca tega léta (*poglej* 37. list Novíc) na svitlo dali, in kdor je bral, kar je deržavni zbor na dalje v ti reči govoril in sklenil, se lahko prepriča, de imenovani gosp. pisavec pomenkov in sklepov deržavniga zbora in cesarskiga patenta ni prav razumel, in de je *krivo* misel izgovoril, ko je rekel: de lovska pravica na ptuji zemlji je **že zdej** nehala.

To ni res! Zakaj tega ne beremo ne v imenovanim Cesarskim patentu od 7. kimovca, pa tudi ne v poznejih sklepih deržavniga zbora.

Tedej obstojí lovska pravíca dan današnji še v svoji polni veljavnosti, dokler je ne bo deržavni zbor očitno overgel in dokler Cesar ne bojo očitne postave dali, de ima nehati. De se bo to zgodilo, je gotovo, — de se pa dosihmal *še ni* zgodilo, je ravno takó gotovo, kar bomo na tanjko spričali.

(Konec sledí.)

Povedanje od slovenskiga jezika.

Spisal V. Vodnik.

(Dalje.)

Nemec in Slovenec narazen ločena, in v svojih krajih ustanovljena sta začela zemljo obdelovati, orati, kopati, sejati in sta postala zemljaka.

Ako prašaš: kdaj se je to godílo, porečem, de ne vém števila lét povedati, ampak še enkrat opomnim, de jezik nas razodeva, kakošna mati nas je rodíla, koliko hčer je iméla, in kako so se sestre dalej zarodile.

Zdej pridemo na same Slovence, kteri se ali od slove in slovesa, ali pak od selenja in preselovanja tako imenujejo; nemorem práv za terdno reči, zakaj nisim bil takrat zraven, kader so jéli to imé sebi dajati.

Druge ludstva so jih drugači imenovale. Latinci in Gregi so jim rêkli, de so: Sarmati, Jaziki, Roksolani, Bastarni, Amaksobi, Metanasti, Venedi, Limiganti, in več druzih imén.

Od Slovencov so rimski, gotiški in gregiški pisavci pisati začeli pred pol drugi tavžent léti, de prebivajo uni kraj Donave noter do zmerzliga morja, de jih je silno dosti, in de so se jeli iztegovati na ta kraj Donave proti laškimu morju. Rod, kteri se je nar dalej proti poldnevu podal, je bil krajnski imenovan, to je, nar na kraji stoječ, kér je na mêji laške dežele. Krajnci smo tedej nar krajni, nar dalej od druzih Slovencov, kteri so zdej proti polnoči; mi smo mejači proti Laškim.

(Dalje sledí.)

Staroslovenski spominki.

Zveselilo nas je, ko so gosp. Metelko izdajo še dveh druzih spominkov od nekdanjih Friziński h misijonarjev med Slovenci oznanili — eden tistih spisov se že namreč najde v slovnici imenovaniga častitiga učenika. Zakaj ni vsakimu pri rokah Kopitarjev „Glagolita Clozianus“; tedej smo si mislili, ložej do tistih ostanjkov staroslovenskiga jezika priti, ki nas bolj posebno zadenejo. Ko smo vender tisti pristavek gosp. Metelkotove gramatike v roke dobili, nas je nekako užalilo, namesti natisa po izvirnim spisu (Original) ga najti le po pravopisu imenovaniga gospoda; ravno tako, kakor de bi bil že tisti Korotanski Abraham, Frizinški škof konec desetiga stolétja letá pravopis znal, ali kakor de bi bili gosp. Metelko sami ga slišali, kje je tisti polglasnik izrekel, ali tisti *e* s predglasečim i rabil. Naj nam gosp. Metelko ne zamerijo besede; zakaj pri téh ostanjkih nekdanjih misijonarjev nam ni samo zató mar, lepo pridigo slišati, ali pobožno molitev brati; ampak nekdanjo besedo spoznati, to je želja njih, kteri se za slovensko slovstvo pečajo. Kje pa bo kdo mogel globokeje v staro govorjenje seči, ako se mu z unim pravopisam že naprej vsa sodba vzame? Naj bo pa nar pred izvirni spis dan, potem bo vsak hvaležno sprejel prepis po ti ali drugi zdanji šegi, ktera razumevnost nekdanje besede polajša.

K opombam, ki so pristavljene, bi hotli dve besedi reči. Tam kjer je pisano: „i česti ih pijem“ bi morebiti beseda „pijem“ bila vzeti za „pojem“ (pojemo); saj bi se z druzimi besedami bolj vkup zjelo, in lahko, de so tudi kteri zmed Slovencov rekli „piejem“ namesti „pojem“ kakor še zdaj Čehi. Daljej beseda „sničistve“ ni od „senice“ izpeljati, temuč od priloga „snik, snikav“ kar pomeni radovedniga (curiosus) kakar kaže gosp. Miklošič. Narobe je pred tudi „senica“ ali „snica“ od une besede izpeljana; „snica“ namreč bi bilo toliko, kakor „snikova tica (avis curiosa). Kar pretolmačenje teh spominkov v zdanjo besedo tiče, bi se znalo opomniti, de bi morebiti tudi zdanja beseda v več mestih se bližji stari besedi primeriti znala, kakor jo v imenovanim pristavku slovenske slovnice najdemo. — Sicer imá vsak tudi svojo misel.

Ene pa vender ne moremo še zamolčati. *) Viditi je, kakor de bi gosp. Metelko svoj pravopis vender le še zmirej radi Slovenjim narodam prikupili; še so pred kratkim v njih imenu tudi nek drug gospod se za ta pravopis potegnili v dokladi nemškiga Ljubljanskiga časopisa. Pa naj rečejo od primernosti in lepote tega pravopisa kar koli hočejo: to ostane resnica, de v življenji ljudstev ni vselej to izbérati, kar je samo na sebi nar bolj primerjeno, ampak to, kar se nar ložej vpeljá. Z novim Gajevim pravopisam je mala teža, kar vpeljanje tiče, in z njim je na enkrat več Slovenjih narodov zedinjenjih; zakaj Gajev pravopis ni drugačin od Češkiga in Slovaškiga, razun kar ima Česko in Slovaško še posebno svojiga; morebiti se bodo tudi Poljaki pred ali potlej približali, saj prehudo bi tudi za nje ne bilo. Če pa se komu novi pravopis ne zdi dosti lep zavoljo kljuk nad s, z, c: naj pa namesti kljuke greško kačico (circumflexus) nasvetva, kakoršno nektere tiskarne tudi imajo, in v pisanji rabimo. De je pa na čerke včasih vender kakiga risa ali kljukice treba, namesti de bi se povsod nove čerke kovale, pokaže ravno imenovani pristavik slovnice; zakaj skorej v njem jih nič manj ni najti, kakor v kakim natisu po Gajevi šegi. Velike lepote pa tudi ni nad gosp. Metelkovim pravopisam. — Quisque sibi placet.

Sicer hočejo zdaj gosp. Metelkotovimu pravopisu več prijatlov dobiti, kér pravijo, de bodo polglasnika manj rabili. To tudi práv storé, zakaj nikjer na Slovenskim se polglasnika toliko ne sliši, kakor ga pišejo; še krog Laknica, gosp. Metelkotoviga doma, se v mestniku, ali v prilogih večkrat čist *i* sliši, in ne pol glasnik; postavim: v sv. Urhi — per bolniki — Traški, to je ta, ki na trati stanuje i. t. d. Razun tega, de je v dnu Dolenskiga, v Notranjim in drugej sploh

*) To je poslednja beseda, ktero o pravopisu v Novíce vzamemo, in še to smo le zato vzeli, kér se s poprejšnjim odstavkam veže. Vredništvo.

bolj celih glasnikov slišati: bo tudi vsak drug ložej iz celiga glasnika polglasnika na dan spravil, kakor pa iz polglasnika celiga glasnika znašel. Daljej, ako je gosp. Metelkotu ležeče na tistim *e* s predglašečim *i*: morajo pa tisti predglaseči *i* tudi drugej še skazati; postavim tudi pri besedah: zèt, zêlo, kupim i. t. d. se tak *i* spredej sliši v tistih straněh, kjer ga pred é natanjko razločijo. Če pa še daljej terdijo, de se tudi drugej tesni é ne izreče v vsih besedah enako: morajo pomniti, kar Vodnik v svoji pismenosti piše, de glasniki nimajo samo ojstriga, ampak tudi potegnjeni udar, enak morebiti greškimu s kačico (circumflexus) zaznamovanimu, za kteriga pa pozneji slovnice ne vedó. Saj Gorenci postavim vse drugači *o* izrečejo v besedi „morem" (possum) kakor pa v besedi „moram" (debeo); tam *o* pràv zategnejo, tukej pa ne tako. Vender, ako bomo hotli vsako spremembo glasú še tako majhno natanjko v pisanji zaznamnjati, ne vémo, kam se bo po takim prišlo. Oci in ušesa niso en ud, temuč dva razločna. Res de pri slepim uho nekaj pogled namesti, kakor pri gluhim okó služi za ušesa; pa nikdar okó tega ne bo dalo, kar uhó. Ravno tako tudi nobeno pisanje govorjenja po očéh ne bo tako učilo, kakor ga poslušanje po ušesih. Vsak jezik se po poslušanji nar bolj popolnama naučí; ravno takó se bodo tudi slovenskiga ptujci več mogli po govorjenji učiti, kakor po samim branji. Če je pa komu Cirilica z vsimi svojimi ovinki toliko všeč, ne vémo, kje se bodo Sloveni še té učili, sej so abeced že siti.

Pa pustimo prazne prepire nastran. Treba je, de Slovenci vkup deržé; in en pravopis že sploh sprejet naj bo znamnje edinosti, namesti de bi tukej ta tamkej ta pravopis bil le priložnost razpertja. Tudi kdaj se bomo kaj naučili, ako bomo večno v abecedo dregali?

Podlipski.

Domorodne rečí.

Na vprašanje v 42. listu Novíc: „Kdo je bil Kljukec"? vém povedati, de je bil Lukec Kljukec rojen na Jami, neki vasi pri Savi, kjer je en brod za prepeljati se, blizo Mavčič pod Krajnjam. Živel je okoli léta 1630 in je v Celjovci v šolo hodil, ter se je bil ranarstva (Chyrurgie) izučil. Tode, namesti se ranarstva poprijeti, je hodil po Koroškim in po Krajnskim, de je kake burke, sleparije in večkrat tudi kake velike hudobije počel. Več zanikernih študentačev se mu je bilo pridružilo, de so bili njegovi pajdaži. Kakor kaciga černošolca se ga je vès svet bal; vsi so mislili, de zna več ko hruške pêči. —

To sim bral od njega pred kacimi tridesetimi léti, v nekih nemških bukvah, kjer je bila marsikaka krajnska reč popisana, in ki jih je bil v Ljubljani na svitlo dal neki vradnik, čigar imé, kakor tudi marsikaj, kar od Kljukca perpoveduje, sim pozabil. Le to si še spomnim, de na zadnje pristavi: Kljukec je bil ob svojim času veliko čislan, dandanašnji (to je, ob začetku devetnajstiga in konec osemnajstiga stoletja) pa bi on lepo na vešalah bingljal."

Poženčan.

Zmes.

(Lipava ne Vipava ali Ipava). Po moji misli je bolj pràv Lipava, kakor Ipava in po nemškutarsko Wippach, ali kakor nekteri, ki terdo neukretno izreko ljubijo, pišejo Wipbach, kar je vsa spakedrana beseda. In kér si slovenšina močno na noge pomaga, nam je skerbeti, de bomo tudi spakedrane iména mest, tergov, vasí i. t. d. olikali in od nemškutarije opilili, zakaj kolikor imén je s končnico — ah, postavim Wippach, Vellach, Görjach, Seirach i. t. d. so od nemčanov popačene. V Lipavskim tergu, od kteriga je tudi vsa dolina sploh imé dobila, so gotovo že od nekdaj Slovenci prebivali, torej so mu tudi slovensko imé dali. Kaj pa poméni beseda Ipava ali Wippach? — jez ne vém, in mende nihče ne pràv. In gotovo pervi tukajšni prebivavci svoje sêlo niso tako imenovali, ampak narberžej: Lipava, kakor Gorenci še zdaj sploh pravijo: Lipavski terg, Lipava, Lipavsko vino, Lipavci. Le to popolnama slovensko imé so bili svojimu sêlu dali: ali od Slovencam svetiga drevesa lipa, morde jih je dosti tam rastlo (brez kterih še zdaj ni) ali pa od reke, kteri se še zdaj tudi Ipava pravi, ktera ravno v tergu na več krajih iz pod Nánôsa izvira, in zna biti, de so nekdaj le tem izvirkam Lipe rekli, saj en majhen izvirk se še zdej Lipica imenuje. Kako se je pa iz besede Lipava L zgubil in Ipava postala, lahko razkažem. Slovenci so imeli, in še imajo navado, ne le na koncu ampak dostikrat tudi v začetku besede čerko l kakor v izrekvati, tako postavim pravijo marsikteri namesti Loka — Voka, namesti Luka — Vuka, namesti Ljubljana — Viblana — Iblana, namesti lonc — vonc, in tako so tudi zrekli namest Lipava — Vipava? Slovenc pa ljubi gladko tekoče govorjenje. Če ga je kdo vprašal: kje si bil, ali kam greš? bi mu bil mogel odgovoriti: sim bil v Vipavi, ali grem v Vipavo; to de drugi v mu je že preterdo jezik vezal, zatorej je le rekel: v Ipavi, v Ipavo in tako so se navadili; čerki l. in v pa ste se zgubile.

V pisarnicah pri gospóski se je pisalo veči del le po nemško, zatorej so si nemškutarji prizadevali, tudi slovenske iména, kolikor mogoče, ponemčiti. Tako je nemčon tukaj vprašal (če je še znal pràv barati?): kako se v tem tergu i. t. d., tukaj pravi, in so mu odgovorili namesti v Lipah ali pri Lipah so rekli v Vipah, in berž je začečkal Wippach, in kar je kancelija povzela, je bilo, kakor z žebljem perbito. Je prišel nemčon kam drugam, ali kak drug, je spet vprašal: kako se pravi tukaj? in zaslišal je: postavim v Žirih, also, je djal, Seirah; — v zgornjih Gorjah — also: Obergörjach; — v Javorjah — also — Afferjach i. t. d. Take gerde nemškutarske popake nam je tedej pri slovenskih imenih opiliti, in čiste, gladke spet v navado vpeljati.

J. Podrebernicki.

Dopís Ljubl. slovenskimu družtvu.

Častiti zbor! Tvoj razglas po Ljubljanskih slovenskih in nemških Novícah mora očí odpreti vsim nezaupljivim nasprotnikam tvojim, kteri te mislijo nar nevarnišiga sovražnika edinosti našiga mogočniga slobodniga cesarstva, in jih prepričati, de ti v nemar pustiš vse, kar bi zaželjeno lepo zastopnost in pa edinost narodov znalo motiti, si edino prizadevaš Slovencam sedajne prigodbe v pravim obličji oznanovati, in jih škodljivi zapeljivosti otéti. S tem djanjem si misel nas vsih podpisanih, in mi upamo, tudi vsih pametnih Slovencov zadel. Po tem naj razsajljivi del Dunajčanov in vsih, kteri z njimi vlečejo, spozna, kaj mi Slovenci od njih sedajniga punta mislimo. Zlasti so pak tisti naših poslancov, ki v sedajnih okolistavah še Dunaja niso zapustili, očitno pokazali, de, ali ne zamorejo pràv prevdariti okoljstav in svojih dolžnosti, ali de nimajo prave ljubezni do svojih voljivcov, ampak de so enaki petelinam na strehah, ki se po vetru obračajo. S takimi poslanci si bomo malo zmôgli, zató bi bilo varno jim dano oblast koj preklicati, če milostljivi Cesar sedajniga vstavniga zbora ne bojo popolnama preklicali, in nove poslance voliti veleli.

Iz Ložke doline na Notrajnskim 19. kozoperska 1848.

(Sledí 31 podpisov spoštovanih móž.)

Prizadevanje Nemcov in njih misli od Slovanov.

Na svitlo dano v Frankobrodu.

Zmirej bolj odkritoserčno Nemci od svojih naménov govoré. Priča tega so pomenki poslancov v Franko-

brodu, ktere nam 298. list nemškiga časopisa (Allgemeine Zeitung) pové. Nek poslanec, Giskra po iménu, je 20. dan tega mesca v frankobrodski zbornici takole govoril:

„Ein einiges Deutschland! und sollten alle Diademe darüber erbleichen und alle Throne stürzen.“ (Donnernder Beifallssturm.) To se pravi po slovensko:

„Edína naj bo nemška dežela, čeravno nad tem vse krone vladarjev otamné in vsi troni razpadejo!“ In ko je govornik te besede izgovoril, je zadonélo dopadajenje po zbornici, de se je vse tréslo.

Groza nas je, take besede le pisati. Katoljška véra jim ne veljá več kot judovska — zdej so jeli tudi trone vladarjev tresti, de bi ne bilo prekucij in zmešnjav ne konca ne kraja. Bog nas obvari! In to je prizadevanje Nemcov v Frankobrodu, ki nas hočejo po sili v svoje pestí dobiti.

Kaj pa ti ljudjé od nas Slovanov v Avstrii mislijo?

V ravno ti seji je nek poslanec, Wiesner po imenu, takole govoril:

„Dass die Čehen, Kroaten und die übrigen Südslaven den österreichischen Gesammtstaat erhalten wollen, begreifen wir sehr gut, denn die Slaven würden beim Fortbestehen desselben unfehlbar das Heft in die Hand bekommen.“ — To se po slovensko pravi:

„Zakaj de hočejo Čehi, Hervati in vsi drugi južni Slovani (kamor smo tudi mi Slovenci šteti) celost avstrijanskiga cesarstva obderžati, prav lahko zapopademo; če bi namreč cesarstvo celo ostalo, bi Slovani gotovo oblast v svoje roke dobili.“

Ali slišite Slovani, kako ti tički pojó! Zmirej še hočejo Nemci, de bi mi njih hlapci bili — enacih pravíc, kakor jih imajo oni, nam ne privošijo. Mi nič druziga nočemo, kakor enakopravnost (Gleichberechtigung) — mi nočemo njim podložni biti, kér so tudi nam Cesar slobodo dali: to pa je Nemcam že preveč; zatorej upijejo, de jih hočemo zatirati. Nesramna laž!

Novíce iz Ljubljane.

Dr. Kavčič je pretečeni teden v Ljubljano prišel, kjer smo ga z velikim veseljem sprejeli. — Unidan so profesorji šesterih latinskih šol enoglasno sklenili, de bo létas vsak profesor v svoji šoli slovensko slovnico (gramatiko) učiti začel, iz ktere bojo učenci na koncu léta ravno tako izpraševani kakor iz latinskiga in greškiga. To je v začetku prav pametna naprava. Gosp. Potočnikovo novo slovnico so pa izvolili za šolsko knjigo. Razun tega bo tudi profesor véroznanstva (Religion) v slovenskim in nemškim jeziku učil. — Iz spodnjih treh klasov pa še nismo nič slišali, de bi se ministerski ukazi spolnovali, kakor je za povzdigo narodnosti potreba; bomo vidili, kaj se bo za naprej zgodilo; — če nekteri gospodje mislijo, staro nemškutarijo povzdigovati in domači jezik zatirovati, se bomo pa pritožili. Kdor nima serca za sedanje potrébe, naj raji odstopi od svoje službe; se bojo že možje našli po volji Cesarjevi. — Za napravo vseučeliša v Ljubljani se vesele znamnja kažejo. Minister úka je 5. dan tega sklenil in v Ljubljano oznanil, de naj se že létas za poskušnjo dva učenika napovesta, ktera bi bila (za zdej brez plačila) pri volji učenje avstrijanskiga civilniga in kervavo-sodniškiga pravništva (Civil- und Criminalrecht) v slovenskim jeziku prevzeti — in z veseljem oznanimo, de v zboru, kteriga je slovensko družtvo poklicalo, se je našlo več rodoljubih mož, ki so z veseljem pripravljeni, v čast in prid domovíne imenovana učeništva prevzeti. Vse to bomo drugo pot na znanje dali. — Slovenske iména Ljubljanskih ulic so dokončane, za kar se imamo posebno gosp. Gutmanu, sedanjimu predstojniku mestne gosposke, zahvaliti; le to prosimo, de bi se nekteri pogreški kmalo popravili.

Novíce iz Tersta.

V Terstu se je slovansko družtvo začélo. Slavni Koseski (Vesel) je predstojnik. Slava!

Novíce iz nemškiga Koroškiga.

Nekteri Korošci nemškiga plemena so hotli deželin hrup (Landsturm) napraviti in Dunajčanam pomagat iti. Pretečeni petek je v Krajnji nek popoten Korošec pripovedoval, de se jih je 10 postopačev za hrup oglasilo, pametni kmetje pa, ktere so tudi hotli našuntati, so rêkli, de imajo ajdo mlatiti.

Cesarjevi razglas,

ki ga je svojim ljudstvam 20. dan tega mesca poslal in ki posebno Dunajčane zadéva, je natisnjen v današnji dokladi.

V tém razglasu oznanijo Cesar, de so prisiljeni, z vojaško močjo na Dunaji postavni mir storiti. Knezu Vindišgrêcu, ki je zapovednik trojne velike armade okoli Dunaja, je v tem oblast dana. Zatorej je 23. dan tega mesca ojstro zapoved Dunajčanam poslal, de se mu imajo v 48 urah po oklicu tega razglasa podvreči, vse orožje se mora na zaznamovanim mestu oddati, učiliše zapreti, 12 učencov s predstojniki akademijskiga kardêla zastaviti, razun eniga časopisa imajo vsi drugi časopisi omolkniti, ptujci brez potniga pisma (pôsa) se morajo iz mesta odpraviti, vse shodiša nehati. Kdor se tem ukazam zoperstavi, se punta ali druge šunta, bo po nagli sôdbi (Standrecht) obsojen. Ako se Dunajsko mesto s predmestji in bližnjo okolico vred v 48 urah po oklicu tega razglasa z lepo ne podverže, bo podverženje z nar ojstrejši silo primoral. — 24. dan tega mesca ob štirih po poldne je bil ta razglas po Dunajskih ulicah nabit.

Po tem razglasu je ostal silen hrup po Dunaji. Vse je križem letalo, se posvetovalo. Deržavni zbor je izgovoril, de to vojaško ravnanje ni postavno! Z orožjem previdena množica delavcov, učencov in narodna straža je bojoželjna pričakovala vojaško armado. Dobromisleči ljudjé pa hrepenijo po miru, de bi se brez prelivanja kervi huda reč poravnala.

Kér so Dunajske novíce več dni zaostale, nič gotoviga ne vémo, kaj de se je potem na Dunaji zgodilo. Nektere pisma pravijo, de je Vindišgrêc že 24. dan tega mesca ob devetih dopoldne na mesto s kanoni streljati ukazal — poslednja novíca (ali gotova, ali ne, tega ne vémo) je, de se je mesto podverglo. Včerej smo slišali, de so Fistra vjéli. Od Madžarov dozdej ni duha ne sluha, de bi Dunajčanam pomagali, zatorej jim pa tudi zapeljani Dunajčanje silno zabavljajo. Jelačič stojí pred Dunajam proti Ogerski strani obernjen. — Cesar so ukazali, de naj se deržavni zbor iz nepokojniga Dunaja v Kromircik (Kremsier) na Marsko preséli, kamor se imajo vsi poslanci do 15. listopada podati.

Popravki.

Na 176 strani 42. lista Novic v pesmi »Naše barve« bêri Zdaj ni prepira več, namreč: Nihče se ne prepira več. — V ravno tem listu na 178 strani v opombi zastran novih mesičnih imén namesti sicare bêri siccare.

Današnjimu listu je pridjana šesta pola „Divice Orleanske“ in pa 20. „doklada.“

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*